Цана асобнага нумару 15 гр. | Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 68 (119). Вільня, Серада 21 Верасьня 1927 г. Год III.

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзінм апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Нявольніцкая псыхалёгія.

Усім добра ведама, што быў час, калі людзі былі нявольнікамі ў поўным значэньні гэтага слова. Чалавек-нявольнік тады ня быў суб'ектам права, які мог выступаць з дамаганьнямі выкананьня пэўных абавязаньняў, а быў толькі аб'ектам права, г. зн. рэчай, ці жывёлінай. Такі нявольнік ня меў ніякіх правоў, ім пан распараджаўся як хацеў. Пры такіх абставінах жыцьця псыхіка нявольніка была вельмі абмяжаванай, а таксама і абмяжаваны яго патрэбы. Аб долі нявольніка думаў пан, а нявольнік быў толькі папіхачом, ды і думаць яму нічога ня трэба было, бо ўсё роўна пан ня пытаўся нявольніка, чаго яму трэба. У сувязі з гэтым нявольнік ведаў толькі адно, што аб ім думае пан, які, як захоча, так і зробе з нявольнікам. Але нявольніцтва ўжо даўно мінула, мінуў і прыгон, мінуў час падданства, а сярод людзей спатыкаем яшчэ шмат асоб, якія трымаюцца нявольніцкай псыхалёгіі, г. зн. такіх людзей, якія ня хочуць самі думаць і вырашаць аб сваім лёсе, але здаюцца дабравольна на ласку ці неласку іншых, якія выдаюцца магутнейшымі.

Пішучы гэта, перадусім маю на мэце некаторыя беларускія палітычныя кірункі з нявольніцкай псыхалёгіяй.

Перадусім возьмем заходні кірунак, ці іначай кажучы, паланафільскі кірунак. Гэты кірунак, прапагандаваны часопісамі: „Беларускім Днём“ і „Беларускім Словам“ выразна кажа, што Беларускаму Народу будзе найлепш, калі ён сам ня будзе мяшацца ў палітычныя справы, а толькі займецца гаспадарчай і культурнай працай, адным словам, калі сам народ перастане дбаць аб сабе, а пакіне гэта тым, якія ўжо маюць сваю дзяржаву і затым лепш патрапяць кіраваць Беларусамі. Такая бязмежная вера ў розум і справядлівасьць пана, якому безапэляцыйна перадае паланафільскі кірунак увесь Беларускі Народ і даручае пану дбаць аб долі беларускага сялянства, ня маючы ніякіх даных на тое, што гэтая апека будзе добраю, ня інакш можа быць названаю, як толькі нявольніцкаю псыхалёгіяй.

Возьмем цяпер другі кірунак усходні, ці інакш саветафільскі. Гэты кірунак падтрымлівае беспрынцыповая газэта „Наша Праўда“. „Н. Праўду“ беспрынцыповай называем затым, што яе кіраўнік А. Луцкевіч не прытрымліваецца ніякіх прынцыпаў, ніякай ідэалёгіі, ён ужо быў: і сацыялістым, і нацыяналістым, і паланафілам, і германафілам, і франкафілам, і літвінафілам, і безвызнанёўцам, і мэтадыстам, і „безпартыйным“, і „ідэйным“ грамадзістым, і маскалафілам, і нарэшце „санацыйным, спадаровым сельсаюзьнікам“.

Вось гэта, даволі вульгарная часопісь, (кожны чытач сам праканаўся ў гэтым), бачыць свайго бога ў Маскве ў Крэмлі. Кірунак гэтай часопісі бачыць свой ідэал на ўсходзе, дзе ня прызнаюць ніякай нацыянальнай культуры, ня прызнаюць сялянства, як гаспадара на сваім уласным куску зямлі, дзе безкантрольна, бюрократычна і дэспатычна кіруе ўсім грамадзкім, палітычным, гаспадарчым і культурным жыцьцём, вызначаны компартыяй камісар, перад якім дрыжаць ня толькі сяляне, але і работнікі. Хто мае якіх сваякоў у Савецкім Саюзе сярод сялян і работнікаў, той добра ведае, што гэтыя сваякі яму нічога ня пішаць аб іхным добрым жыцьці. Чаму? Мо' ім так добра, што забыліся аб сваіх родных у Заходняй Беларусі? Ім вельмі блага, так блага, што на'т аб гэтым і напісаць ня можна, бо ўвесь Саюз, як у нас „выввядоўцамі“, перапоўнены там працаўнікамі Г. П. У.

І вось, перад такім працоўнікам з Галоўнага Палітычнага Упраўленьня, якое знаходзіцца пад камандай Паляка Мянжынскага, ці перад іншым камісарам, схіляе сваю галаву „Наша Праўда“ і кажа: „Беларускаму сялянству і беларускім работнікам будзе толькі тады добра, калі яны ўсе дабравольна аддадуцца пад каманду камісарскае ўлады. Вось у гэтым і выяўляецца нявольніцкая псыхалёгія кірунку „Нашае Праўды“. „Наша Праўда“ імкнецца вырваць Беларускі Народ з панска-буржуазнай няволі і перадаць яго ў няволю камісарскую.

Бачым, што першы і другі кірунак зьяўляюцца супраціўнымі кірункамі, адзін проці другога створанымі, аднак як адзін, так і другі ня прынясуць вызваленьня Беларускаму Народу, бо працуюць на сваіх паноў і на шкоду беларускага адраджэнскага руху.

Як процілежнасьць нявольніцкай псыхалёгіі і нявольніцкім кірункам істнуе адзіны запраўды незалежніцкі кірунак, гэта кірунак рэпрэзэнтаваны Беларускім Сялянскім Саюзам і яго органам—„Сялянскай Нівай“. Сялянскі Саюз вызваліўся ўжо з путаў нявольніцкай псыхалёгіі і кажа: Беларускі Народ толькі тады здабудзе сабе лепшую долю, калі беларускае сялянства здабудзе зямлю, а работнікі фабрыкі, калі стане ў сваім краі поўным гаспадаром, незалежным ані ад буржуя-пана, ані ад камісара—быццам пралетарыя.

Вось гэтую незалежнасьць ніхто нам не дасьць, нам самім яе трэба здабываць. Здабыць яе можна толькі тады, калі ніводнага сярод беларускага сялянства і сярод беларускіх работнікаў ня будзе з нявольніцкаю псыхалёгіяй. Усімі сіламі і натугамі нам трэба імкнуцца вызваліцца з гэтае нявольніцкае псыхалёгіі і рабіцца грамадзянамі, якія патрапяць самі кіраваць сваім лёсам і сваім гаспадарствам.

А. Незалежнік.

Зачыненьне Соймавай Сэсіі.

Учора, дня 20-га верасьня, як толькі было адчынена паседжаньне Сойму, забраў голас віцэстаршыня ўраду п. Бартэль і прачытаў дэкрэт аб адлажэньні Соймавай Сэсіі на 30 дзён.

Перамога нацыянальнага фронта.

Пасол Юры Сабалеўскі ў Белар. Пас. Клюбе

У часе апошняга паседжаньня Сойму якое адбылося ў панядзелак 19-га верасьня пасол Юры Сабалеўскі выступіў з Клюбу „Беларускай Работніцка-Сялянскай Грамады“ і падаў заяву аб уступленьні ў Беларускі Пасольскі Клюб, якога старшынёй ёсьць пасол Ф. Ярэміч.

Паслы Шакун і Шапель пакінулі Р. П. З. В.

У дзень паседжаньня Сойму паслы раней з Незал. Парт. Хл. а цяпер з Радыкальнае партыі Заходняй Беларусі зьліквідавалі гэтую партыю і падалі заявы ў Беларускі Пасольскі Клюб з просьбай аб прыняцьці іх у сябры Клюбу.

Пасол Пашчук пакінуў камуністычную фракцыю.

Украінскі пасол Пашчук, які належыў да Камуністычнае фракцыі пасольскай, выступіў з гэтае фракцыі і падаў заяву аб прыняцьці яго ў сябры Украінскай Парлямэнтскай Рэпрэзэнтацыі (Нацыянальнага Украінскага Клюбу).

З Лігі Народаў.

Правы нацыянальных меншасьцяў.

Вольф Л., прадстаўнік інтарэсаў жыдоў у сабраньні Лігі Народаў, зьвярнуўся з пісьмом да гэнэральнага сэкрэтара Друмонта Э., у якім дамагаецца, каб у Раду Лігі ня былі выбіраны прадстаўнікі тых дзяржаў, якія ня выканалі абавязаньняў што да праў нацыянальных меншасьцяў.

Прапазыцыя аб ненападаньні.

Камісія Лігі Народаў у справе разаружаньня прыняла польскі праект аб ненападаньні; прадстаўнік Японіі выступіў з дамаганьнем аб агранічэньні польстага праекту, толькі выпадкамі вайны між дзяржавамі, што ўваходзяць у Лігу Народаў.

Паседжаньне Сойму.

Хоць прэса санацыйная цьвярдзіць аб панаваньні агульнай апатыі сярод прадстаўнікоў Сойму, аднак-жа трэба сказаць, што даўно ўжо адчувалася такое ажыўленьне і зацікаўленьне лаў пасольскіх і галёркі, якое выявілася падчас панядзелкавага паседжаньня. Па адчытаньні парадку дня, перш-на-перш Сойм аднагалосна ўхваліў — прызнаньне 25 мільёнаў злотых на помач ахвярам паводкі ў Усходняй Галіччыне; пасьля гэтага ўзыйшоў на трыбуну пасол Лібэрман (ППС) які востра крытыкаваў дэкрэт аб прэсе, выданы ў свой час Прэзыдэнтам Рэчыпаспалітай. Пасьля кароткай дыскусіі, Сойм чуць не аднагалосна пастанавіў дэкрэт гэты, як спрэчны з аснаўнымі пастановамі Канстытуцыі— адхіліць. Процi гэтай пастановы галасавалі толькі некаторыя паслы з Партыі Працы і „Хлопскай“.

Гэткім парадкам дэкрэт аб прэсэ можна лічыць ня істнуючым, бо скасаваны пастановай Сойму.

Цяпер ходзе толькі аб скасаваньне уставы ў „Дяяўн. Устаў“, дзеля гэтага прынята прапазыцыя аб зьмене закону аб апавешчаньні уставаў ў Дяяўніку Уставаў. Зьмена гэта прынята ў другім чытаньню. Да трэцяга чытаньня не дайшло дзеля непрыхільнага становішча пасла Палякевіча (Парт. Хлопскай).

Пасьля гэтага прыступілі да трэцяга чытаньня Уставы аб самаўрадах, аднак дзякуючы абструкцыі нацыянальных меншасьцяў чытаньне гэта адложана на другі тэрмін.

Трэба адзначыць, што некалькі клюбаў, належачых да апазыцыі, ўнясло вялізарны лік інтэрпэляцыяў прынцыповага значэньня.

Перш-на-перш на увагу заслугоўваюць дзьве прапазыкі кл. „Люд.-Нар.“ з якіх у першым гэты клюб дамагаецца скасаваньня паўнамоцтваў для Ураду з дня 2 жніўня 1926 г., у другім гэты клюб, разам з іншымі—як Х. Н., Х. Д. і часткаю „Пяста“ — дамагаецца зьмены Канстытуцыі ў тым духу, каб выдзеліць пэўныя справы з кампэтэнцыі Прэзыдэнта Рэчыпаспалітай ў часе паміж соймавымі кадэнцыямі.

Абедзьве гэтыя прапазыкі адасланыя да камісіі канстытуцыйнай.

Апрача гэтага клюбы Зв. Люд. Нар. і Х. Н. ўнясьлі прапазыкі ў справе вотум недаверу для міністра Добруцкага, а клюбы З. Л. Н., Х. Д., Х. Н., „Пяст“ і Н. П. Р. – інтэрпэляцыю да міністра асьветы Добруцкага дамагаючыся,— паміж іншым, скасаваньня распараджэньня ў справе ужываньня украінскай мовы ў сярэдніх школах. Гэта распараджэньне мела адносіцца да гэтаксама і да школ пачатковых Галіччыны.

Апрача гэтага на ўвагу заслугоўвае прапазыка Зв. Люд. Нар. зьвернутая да Ураду ў справе зліквідаваня бандыцкага тэрорызаваньня праз некаторыя элемэнты — прадстаўнікоў прэсы, якія розьняцца сваімі паглядамі з Урадам.

Прапазыкі ў Сойме процi ўраду.

Да Маршалка Сойму пададзены польскімі правымі партыямі наступныя прапазыкі:

1) У справе скасаваньня паўнамоцтваў для ўраду.

2) Аб склiканьні Сойму і Сэнату.

3) Аб недаверу для міністра асьветы Добруцкага.

Скасаваньне прэсавага дэкрэту.

Соймавая канцэлярыя выслала 20 верасьня да Старшыні Рады Міністраў і міністра справедлівасьці, пісьмо, у якім адзначаецца, што дэкрэт Прэзыдэнта аб прэсавым праве скасаваны і затым перастае істнаваць.

Рэзалюцыі прафэсыянальных саюзаў.

Цэнтральная Камісія польск. прафэсыян. саюзаў на паседжаньні 15 верасьня прыняла наступныя рэзалюцыі:

1) Ня гледзячы на тое, што у сувязі з узростам вытворства даходы клясаў уласьнікаў павялічыліся, заработкі рабочых падаліся далейшаму зьмяншэньню.

Помач беспрацоўным абмежавана да ступені, на якую не адважыўся ніводзін з папярэдніх урадаў. Гэтыя факты зьяўляюцца найлепшым доказам таго, што эканамічная палітыка цяперашняга ўраду кіруецца выключна эгаістычнымі клясавымі інтарэсамі фабрыкантаў і абшарнікаў.

2) У заўсёдным і сыстэматычным імкненьні, якое працівіцца духу абавязуючай канстытуцыі, да аграніччэньня ўсіх дэмакратычных установаў, а перадусім правоў Сойму, як дэмакратычнага прадстаўніцтва народу, у нячуваным перасьледаваньні прэсы, у імкненьні да разьдзелу партыяў, а, у крайным выпадку, да падчыненьня сабе ўсіх палітычных партыяў, прафэсыянальных і грамадзкіх арганізацыяў, нарэшце, у частых нападаньнях некаторых злачынцаў на непажаданых ураду асоб — заключаецца сьведамае і пляновае імкненьне да спыненьня дэмакратычнага і парлямэнтскага ладу і да замены яго на дыктатарска-фашыстоўскі лад.

3. Цэнтральная Камісія прафэсыянальных Саюзаў зварачвае ўвагу работніцкае клясы на небясьпеку, якая пагражае ёй з боку цяперашняга ўраду і заклікае ўсіх работнікаў да аб'яднаньня ў прафэсыянальныя арганізацыя для абароны сваіх клясавых інтарэсаў, дэмакрацыі і яе ўстановаў.

Усіх падпішчыкаў просім прыслаць належныя за газэту грошы. Хто ня прышлець падпіскі, таму будзе спынена пасылка газэты.

Падзеі ў Незалежнай Літве.

Далейшыя арышты у Літве.

З Коўна даносяць, што ў Літве не перастаюць далейшыя арышты у сувязі з паўстаньнем у Таўрогах. У Шаўлях арыштавалі яшчэ 3-х паслоў у Сойм з сацыял-демакратычнае фракцыі. У Коўні арыштаваны рэдактар паступовага тыднёвіка для моладзі „Jaunimas“, а таксама выдатнейшага сябру саюзу моладзі гр. Вэледзіса.

Прысуд ваеннага суду ў Таўрогах.

Ваенны Суд у Таўрогах разглядаў справу 22-х учасьнікаў апошняга паўстаньня. Суд засудзіў: 8—на кару сьмерці, 9—на бястэрміновую катаргу, 1—на 20 гадоў катаргі, 1—на 14 гадоў, 1—на 10 гадоў, 1—на 3 гады ў катаргу, а справу 1-го адлажыў. Засуджаныя на сьмерць скіравалі да Прэзыдэнта рэспублікі просьбу аб уласкаўленю. Прэзыдэнт уласкавіў 7 засуджаных, замяніўшы ім кару сьмерці на бястэрміновую катаргу; просьбу-ж 8-га адкінуў.

Маемасьць засуджаных на бястэрміновую катаргу—сканфіскавалі на карысьць дзяржавы.

З Савецкай Беларусі.

Неграматнасьць.

Паводле польскіх газэт статыстычная ўправа Б. С. С. Р. падае жменю лічбаў аб насяленьні Савецкай Беларусі.

З агульнага ліку 4,983.240 жыхараў БССР. Беларусы маюць—4.017.301 асоб, Жыды—407.059, Расейцы—383.806 і Палякі—97.498.

З пададнай вышэй лічбы Беларусаў гавораць заўсёды пабеларуску—3.294.393 асобы, парасейску—758.335, у іншых мовах 10.499.

З лічбы Расейцаў гавораць парасейску — 376.335 асоб, пабеларуску—6.632 і ў іншых мовах—402.

З лічбы Палякаў гавораць папольску — 36,046 асоб, пабеларуску—42,751, парасейску — 1.179 і ў іншых мовах—1.419.

З лічбы Жыдоў — пажыдоўску гавораць— 365.322, парасейску — 39.273 і пабеларуску — 1.532.

Агульная лічба неграматных у Сав. Бел.— 2.942.259 чалавек: Беларусаў—2.540.220, Расейцаў—193.915, Жыдоў—125.208 і Палякаў—48.681.

ЯКУБ КОЛАС. 2)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

II

Нясупыннай хвалай плыні
За парою йшла пара,
І прабіла час хлапчыне
Гнаць у поле са двара.
Ен праслухаў навучанку,
Як быць добрым пастухом,
Справіў пугу-павіванку,
Вузлы вывязаў гурком
І пагнаў авечкі ў поле
На папары і на ролі.
Ен цяпер глядзеў больш сала:
Ён — асоба пастушок,
Нават права меў на стала
І на цёплы кажушок.
Добра ў полі: волі многа
І прастору-шырыні,
Вабяць далі там малога,
Як прынадныя агні.
Што ёсьць там, за тым, унь, гаем,
Дзе зьляглі нябёс вянцы?
Новы край і край за краем
І краі ва ўсе канцы!
І снуецца думка тая,
Каб пашырыць свой прастор;
Думка ўсюды залятае:
За сяло, за хвалі гор
І на хмаркі кіне вока,
Што, як гусанькі, плылі,
Запытае, як далёка
Тое сонца ад зямлі?
Як глыбок той прастор немы,
І ці мерыў яго хто?
І адкажа пасваему:
Вёрст напэўна будзе сто!
І яшчэ было чым міла
Тое поле хлапчуку,
Гэта тым, што дзед Курыла
Там яго трымаў руку.
Гэты дзед — пастух гуртовы,
Слаўны дзед, дзядок — душа
Гаваркі, мастак на словы,
І любіў ён малыша!
Не сьмяяўся дзед з Сымонкі,
Ня ўсчуваў яго ні-ні
Частаваў з свае скарбонкі,
Бавіў цэлыя з ім дні.
Забяруцца ў цень пад грушу
І гаворку распачнуць.
Тут Сымонка сваю душу
Мог прад дзедам разгарнуць,
Запытацца пра сёе-тое
Дзедку добрага свайго,
Бо Сымон ня меў спакою —
Ўсё цікавіла яго.
— Дзедка, чуеш: во — сьпявае!
Ці-ж ня чуеш, дзедка? вунь!
— Гэта здань твая такая:
Адхрысьціся, хлопча, плюнь!
— Як-то здань! А ты паслухай! —
Дзед схіляе галаву.
Шапкай круглай, аблавухай
Чуць ня ўлазячы ў траву.
— Не, ня чую! — Ото дзедка!
Мусіць ты зусім аглух:
То-ж сьпявае з кветкай кветка —
Вочы вырачыць пастух,
На Сымонку пазірае.
— Ой хітрэц ото лайдак:
Чаго ён ня выдумляе!
Бач, знашоў якіх сьпявак!
— Хіба-ж краскі не сьпяваюць?
— А які ўжо іх там сьпеў?
Краскі голасу ня маюць:
Пройдзе ветрыку павеў,
Закалышуцца — ня ўчуеш...
Кінь ты, хлопча, мары сьніць!
— Ат, дзядуня, ты жартуеш,
Каб малога падражніць!
— Ой дзіўны ты! — дзед гаворыць
І пакруціць галавой,
А Сымон сваё гуторыць,
Глядзячы ў даль прад сабой.
— Дзед, зірні: куды-та хмаркі,
Унь ідуць, ідуць, як дым?
Там так добра, вольна, ярка,
А яны ідуць? Ці ім
Надта горача ад сонца,
Ці іх гоніць хто адтуль?
Ці ім блага там бясконца?
І скажы, дзядок, адкуль
Хмаркі гэтыя выходзяць?
— Эх дзівак ты! — кажа дзед: —
Што за мысьлі ў цябе бродзяць?
Так утворан гэты сьвет.
Грэе сонца, ходзяць хмары,
Носяць сьнег і дождж і гром,
Ночкай вынікнуць стажары,
І бяздонныя абшары
Зоркі высьцелюць руном
Ды на поўдзень ад паўночы
Шлях пралажаць бяз прысад,
А куды, дуды ён крочыць,
Хто адкажа табе, брат?
Вее вецер і сьціхае,
Як увойдзе ў берагі;
Па зіме вясна ўбірае
Твар зямлі, лясы, лугі;
І прачнецца ўсё дазваньня,
Жыцьцё ўзбудзіцца ў зямлі,
І бяз нашага пытаньня
Колас вырасьце ў ральлі. —
Хлопчык слова не прароніць,
Дзеду ў вочы ён глядзіць
І галоўку чуць прыклоніць,
Не варушыцца, маўчыць,
— Не, дзядок: ня тое дзедку!
А ты вось скажы: чаму
Вецер песьні пяе ўлетку,
Плача-ж жаласна ўзіму?
— Схамяніся, бог з табою!
Унь ужо аб чым спытаў! —
І круціў дзед галавою,
І плячыма пацiскаў.
— Вось дык хлопец! скуль узяўся?
Не, сапраўды ты дзіўны:
Ці разумным ты прыдаўся,
Ці з уроды ўжо дурны?
Не: з цябе відаць штось выйдзе...
Кінь ты гэтую думу —
Усё будзе ў сваім відзе,
Сам пазнаеш, што й чаму.
Вось каб ты вучыўся змаля,
Кніжку ў рукі-б даць табе! —
Дзед і хлопчык замаўкалі,
Кожны думаў па сабе.
Раз Сымонку давялося
Чуць як граюць дудары,
І яму тады здалося,
Што да гэтае пары
Ён дзіцятка быў дурное,
Што ня жыў ён, а блукаў,
Што цяпер пазнаў ён тое,
Чаго шчыра так шукаў.
Слухаў хлопчык тое граньне,
Пад сабой ня чуў зямлі,
Бо ў тых зыках чараваньня
Сьпевы ўласныя плылі.
Струны сэрца ў ім дрыжалі,
Як дрыжыць бліскаьне зор
У надземнай цёмнай далі,
І музыкам падпявалі
І ляцелі на прастор
У салодкім заміраньні
Ясным зоркам на спатканьне.
Дудары ўсё перайгралі,
Дальш у сьвет яны пашлі,

Што дзеецца ў сьвеце?

Францыя і С. С. Р. Р.

На абедзе паладжаным Мілераву у чэсьць яго павароту да палітычнай працы (Мілеран стаў на чале францускай нацыянальнай лігі), узьнікла памена думак у сувязі з завостранымі адносінамі з Саветамі. Мілеран у вялікай прамове заявіў: „каб вясьці барацьбу з камунізмам, трэба перадусім савецкаму паслу ў Парыжы вярнуць пашпарт і адклікаць з Масквы францускага прадстаўніка. Адзіным дастойным развязаньнем усяго пытаньня ёсьць разрыў франдуска-савецкіх дыпляматычных зносін.

Выясьненьне Літвінава.

Літвінаў заявіў прадстаўнікам савецкай прэсы, што разрыў між Францыяй і С. С Р. Р., якога дабіваецца французкае грамадзянства, толькі павяліча небясьпеку вайны, якая ўжо існуе ад часу разрыву зносінаў між С. С. Р. Р. і Англіяй. Літвінаў дабавіў, што дасягнутая ўжо згода аб уплаце даваенных даўгоў пры пагоршаньні францускa-савецкіх адносінах згубе ўсякую сілу.

Літвінаў спадзяецца на добры розум францускага ўраду, які будзе высьцерагацца небясьпекі.

Ракоўскі вызваны ў Маскву.

З Парыжа данsocяць, што савецкі пасол у Парыжы Ракоўскі вызваны ў Маскву. Ходзяць чуткі, што вызваў яго Чычэрын, каб здаў справаздачу з дзейнасьці.

У праваслаўнай царкве.

Выдаваная ў Парыжы расейская газэта „Россія“ падае, што паводле атрыманых ею вестак, пазыцыя адносна савецкае ўлады занятая мітрапалітам Сяргеем, местабярэжнікам (местатрымальнікам) патрыярхавага прэстолу не дастала згоды законнага наступніка патрыярха Ціхана, мітрапаліта Пётры Круціцкага, які знаходзіцца у сав. вастрозе.

Літоўска-італьянскі дагавор.

Мусаліні і Вальдэмарас дня 19-га верасьня падпісалі дагавор, рэгулюючы юрыдычныя пытаньні, арбітражны трактат і гандлёвы дагавор на аснове найбольшага прывілею.

Прэм'ер Вальдэмарас у Рыме.

У той час, як у Літве адбываюцца арышты, старшыня ўраду Вальдэмарас выехаў заграніцу і між іншым прыбыў у Рым, каб лепш пазнаць з італьянскім фашызмам. Праф. Вальдэмарас мае быць на аўдыенцыі ў італьянскага караля.

У Японіі 114 рыбацкіх караблёў затапілася.

У часе апошняй паводкі і землятрасеньня у Японіі на моры затапілася 114 рыбацкіх караблёў, разам з 70 рыбакамі.

НАВІНЫ.

— **Статут Беларускага Коопэратыўнага Земляробска - Прамысловага Банку.** Цэнтральны ўрад Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ўжо апрацаваў статут праектаванага Земляробска-Прамысловага Банку. Гэты статут мае быць разгледжаны ў хуткім часе на адным з паседжаньняў Інстытуту і аканчальна прыняты.

— **Спэктакль у Арлянятах.** Ладжаны Арлянiцкім Гуртком Інстытуту спэктакль мае адбыцца ў нядзелю 25 верасьня.

— **Праца ў Беларускім Народным Тэатры** У Беларускім Народным Тэатры Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ідзе праца ў справе пастаноўкі новых сцэнічных п'есаў. Кожны дзень адбываюцца пробы новых сцэнічных твораў пад кіраўніцтвам новазапрошанага дырэктара—прафэсыянальнага артысты.

— **Выбары ў Горадні.** У сувязі з выбарамі ў Гораdзенскую меставую Раду, Беларускі Выбарчы Камітэт распачаў сярод мястовых работнікаў і інтэлігенцыі арганізацыйную працу. Як бачна, заінтэрасаваньне выбарамі сярод работніцкае клясы вялікае.

— **Хвароба сябры Ст. Сьвістуна.** Грамадзянін Ст. Сьвістун, сябра Цэнтральнага Камітэту Беларускага Сялянскага Саюзу, тыдзень таму назад, цяжка захварэў на запаленьне лёгкіх. Учора стан хворага папраўіўся, тэмпэратура спала да 36,8°.

— **Луцкевічаўскі зьезд.** У нядзелю 18-га верасьня пад камандай спадара Які Станкевічыка адбыўся зьезд асабістых прыхільнікаў А. Луцкевіча. Асабістыя прыхільнікі Луцкевіча, якія пачалі арганізавацца каля спадаровага „Сялянскага Саюзу“, так як сам Луцкевіч, не прытрымліваюцца ніякай ідэалёгіі і затым прадстаўляюць найрожнейшыя палітычныя кірункі. Прыступаючы да арганізацыі зьезду, А. Луцкевіч і Янка Станкевічык трымалі гэта ў сакрэце, толькі польская газэта „Słowo“ ў адным з сваіх нумароў выдала сакрэт. Робячы патаёмна ад грамадзянства зьезд (аб гэтым загадзьдзя ня было друкавана ані ў „Нашай Праўдзе“ ані ў № 2 „Народу“) арганізатары разлічалі на вялізарны пасьпех і затым пад зьезд нанялі салю на 600 асоб у Крэйнгеля, Людвісарская 4. Але на зьезд зьявілася толькі поўтара дзесятка прыхільнікаў Луцкевіча і спадара, пры гэтым, па прыказу Луцкевіча, прыйшла частка віленскіх банкрутаў, а другую частку прывёз з Вішнева гр. Мурашка. Дзеля таго, што на зьезд прыбыла толькі жменька асоб, А. Луцкевіч на зьезд не зьявіўся. Такім чынам, кумпанія: Луцкевіч і спадар, пацярпела поўны правал.

Трэба адцеміць, што нягледзячы на атсутнасьць заінтэрасаванасьці ў сяброў зьезду працамі зьезду між іншымі рэзалюцыямі была прынята рэзалюцыя аб зьмене назову спадаровай партыі. Замест даўнейшага назову „Беларускі Сялянскі Саюз“, прынята назоў „Беларуская Сялянская Партыя“. Такім чынам, луцкевічаўскія і спадаровы прыхільнікі будуць у беларускай сялянскай партыі.

— **Сам сябе сьцёбае.** Як ня дзіўна, а Луцкевіч у сваей „Нашай Праўдзе“ ўжо пачаў сам сябе сьцёбаць. Прыкладам гэтага можа паслужыць хоць-бы гэткі факт. У № 47 „Нашай Праўды“ надрукавана такая вестка:

„Інфармацыя „Сялянскае Нівы“. Блізкая да польскае ўлады рэдакцыя „Сялянскае Нівы“ даведалася, быццам камісар ураду на м. Вільню цягне нашую газэту да судовае адказнасьці —быццам за зьмяшчэньне заметкі, што пяцёх вучыцялёў улада не дапусьціла да выкладаньня ў Віленскай Бел. Гімназіі. — Цікаўна!“

Гэтай заметкай „Наша Праўда“ сіліцца кінуць цень на „Сялянскую Ніву“, што рэдакцыя яе мае нейкія падазроныя зносіны з польскай уладай. Што такую самую пень, па лёгіцы „Н. Праўды“, лепш можна кінуць на „Н. Праўду“ чымся на „Сял. Ніву“, пацьвярджае наступнае. Ямчэ ў папярэднім нумары 46-ым „Н. Праўды“ (які, здаецца, быў скапфіскаваны, калі верыць газэтным весткам, але дастаўлены нам у рэдакцыю), Луцкевіч пісаў: „Дзіўнае абвіненьне“. „Як інфармуе „Kurjer Wileński“, камісарыят ураду на м. Вільню цягне да судовае адказнасьці нашу газэту за зьмяшчэньне ў апошнім нумары „вострае і нязгоднае з рэальнымі падставамі крытыкі палітыкі ўраду ў адносінах да беларускага школьніцтва на Усходніх Крэсах“...

З вышэй зьмешчанага бачым, што „Наша Праўда“ выракаецца таго, што піша ў сваім-жа папярэднім нумары і сваю-ж абмылку, або на'т злую волю ці нешта горшае хоча зваліць на „Сял. Ніву“. Дзіўная ў Луцкевіча лёгіка, сьцёбае сваімі аргумантамі і ілжой сам сябе!

Непарадкі ў Італіі.

Парыжкая газэта „Ere Nouvelle“ падае, што ў Італіі пачаліся вялікія беспарадкі, якія маюць проціфашыстоўскі характар.

У Фэррары 7000 сялян явіліся у дзяржаўны ўрад і пагражалі перабіць урадоўцаў. У Вітасе і інш. мясцох сяляне штурмам захапілі управу мэраў і кватэры стараставу.

Былі дэманстрацыі ў Маншуі, дзе сяляне разам з рабочымі захапілі ратуш; прэфэкт быў загублены на публічным пляцы. Галоўная кватэра фашыстоўскай партыі ў Мантуі падпалена; будынак згарэў.

У Модэне беаработныя наладзілі мітынг і дэманстрацыі. У Падуі галодны натоўп разьбіў пекарню і расхватаў увесь хлеб і муку.

Людэндорф проці Масонаў.

Нямецкі генэрал Людэндорф выдаў кніжку, у якой атакуе нямецкіх масонаў. Галавары масонскіх ложаў выпусьцілі пратэст проці кніжкі Людэндорфа і засьцерагаюць сабе права адчыненьня публічнай дыскусіі над фактамі падаными ў кніжцы.

А ў душы яшчэ сьпявалі
Зыкі дзіўныя, плылі,
Разрасталіся й далёка
Душу вабілі сабой
І нясьлі яе высока
Над гаротнаю зямлёй.
Зыкі душу напаўнялі,
І куды-б ён ні пашоў,
Над ім гралі і сьпявалі
Дуды, песьні дудароў.
Разоў пяць згубляў авечкі,
Шкоды ў полі нарабіў,
Здрасаваў шнуроў тры грэчкі,
Вератнік аўса прыбіў!
І за тое-ж дасталося
Ад суседзяў, ад бацькоў.
Многа выцярпець прышлося
Папіханак, кулакоў!
Толькі-ж хлопчык ня чуў болю,
І ня тым занят буў ён:
Зыкі смутку, песьні волі
Чуў хлапчук з усіх старон.
І цяпер, як няпрытомны,
Стаў на гонях і стаіць,
Як выгнаньнік, як бяздомны,
Што ня мае дзе схіліць
Галаву сваю сірочу,
І надзей у ім няма.
Сам хлапчук ня знаў, што хоча,
Дзе, аб чым яго дума.
Ён ня ведаў, што з ім стала —
Сэрца поўніў нейкі сьпеў,
Думка дзесь ня тут блукала,
Дух як-бы кудысь зьляцеў.
— Эй, Сымон... Заснуў, ці што ты?
— А то ты... Ах, мой дзядок!..
— Дзе-ж авечкі... Ой блазнота...
Ну, й дадуць табе, браток! —
Тут Сымон ахамянуўся,
Бегчы кінуўся кулём.
— Стой! куды ты?.. Не ачнуўся!
Унь авечкі, за аўсом! —
„Зьбілі хлопца зусім з тропу,
Як ён рух яшчэ схаваў!
Б'юць, як цэпам тым па снопу!“
Дзед з сабою разважаў.
— Ну што думаў, брат Сымоне?
— Ах, дзядуня, любы мой!
Дудары тут шлі сягоньня...
Як-жа гралі! а-ё-ёй!
— Дудары? — стары спытаўся: —
Гм!.. дык унь што... пачакай!
Ты, відаць, ня просты ўдаўся,
Дам табе я нешта... грай!
Вось пакуль што, мой бядача,
Дудку дам табе я ў дар:
Ты — музыка брат, няйнача,
Будзеш некалі дудар. —
Расхінуў тут дзед халат
Ды з кішэні-бакавушкі
Выняў дудку вясялушку
І заграў на гэты лад:
„Сьвіньні ў рэпе,
Сьвіні ў рэпе,
Парасята ў грэчцы,
А мужыка
Без языка
Каля печы трэцца!..“
І яшчэ дзед разоў пару
Спрытна пальцамі прабег.
У Сымонкі ў вочках, твару
Бегаў ціхі-ціхі сьмех.
Ён, працягшы сваю ручку,
Вочак з дзеда ня спускаў.
— На, Сымоне, маеш штучку!
Грай здаровы! — дзед сказаў.
Як-бы дар які там з неба,
Дудку тую ўзяў Сымон.
— Намачыць яе, брат, трэба:
Галасьнейшы будзе тон.

III

Няпрыхільны, як сіротка,
Ня прыласканы нікім,
Ведаў хлопчык, як салодка
Жыць вось так, сабой самым.
На Сымонку даўно ў хаце
Усе махнулі ўжо рукой.
Не радзіцца-б лепш дзіцяці
З такой чуткаю душой
У куточках, дзе спрадвеку
Беднасьць лютая гняце.
Цяжка жыць у цемнаце,
У зьнявазе чорнай, зьдзеку,
Дзе адбітак свой з за хлеба
Накладае талака,
Дзе так пільна праца трэба,
Плечы моцныя, рука,
Дзе рот лішні на прымеце
І так топчацца сям'ей, —
Лепш-бы там ня жыць на сьвеце
Дзеткам з чуткаю душой!
І Сымонка чуў і бачыў,
Як крыўляліся дзядзькі,
Ведаў, што ў сям'і ён значыў;
Нават родныя дзядзькі,
Папракалі сына хлебам
Пры абедзе за сталом.
Ён — завала, ён — нязгрэба,
Ён радзіўся гультаём!
Горка стане бедачыне,
Ня прыхіліца нідзе,
Тады толькі жаль астыне,
Як пажаліца дудзе.
На прывольлі, сеўшы ў полі,
Смутна стане хлопчык граць;
Льлюцца, таюць зыкі болю,
Аж калоціцца, дрыжыць,
Ды заплачуць, затрасуцца,
Капнуць дробнымі сьлязьмі,
То ўгару яны памкнуцца,
То зноў нікнуць па зямлі
І жалобна заміраюць
Немай жальбаю глушы,
То зноў ціха зачынаюць
Гоман сэрца і душы.
— Ось, глядзеце, адольна грае,
Як дудар той запраўскі!
Так галубкі выцінае,
Што рве сэрца на кускі. —
Смутак жнеек тых апране,
Разагнуцца і стаяць,
Як Сымон на дудцы стане
Жальбу сэрца выяўляць,
Так-жа грае ён прыгожа,
Серп застыне ў іх руках
І павісьне жменька збожжа
На разогнутых плячах.
Але дудка заміpae,
Як-бы той дзявочы ўздых,
І паволі заціхае
У прасторах дзесь пустых
Граў Сымонка, а дзед слухаў
І ківаў у тахт яму,
Як-бы ён з вялікай скрухаў
Думаў нейкую думу.
— Добра граеш, хвацка граеш! —
Дзед, ачнуўшыся, казаў: —
І вялікі талент маеш!..
Я брат заразу адгадаў,
Што музыкам ты радзіўся...
Малайчына ты, Сымон!
Адно-б толькі не пабіўся
І ты сам, як той твой звон. —
Зарыганўся хлопчык зьлёгка,
К дзеду цісьнецца бакком,
Такі шчупленькі ён, крохкі,
Вочкі-ж бліскаюць агнём.

(Далей будзе).

„Польшча і Расея“.

Пад гэтакім назовам у абшарніцкім „Słowie“ праф. М. Зьдзяхоўскі зьмясьціў артыкул, з якога ніжэй падаём больш характэрныя месцы:

„Некалькі дзён таму назад спаткаў—піша аўтар артыкулу—на станцыі знаёмага Расейца. Пачалі гаварыць аб справе Трайковіча. Быў вельмі прыгнечаны.

— Які-бы ня быў вынік сьледзтва, — сказаў — усё роўна, усю віну зваляць на нас, Расейцаў, таксама на эмігрантаў, як і польскіх грамадзян, будзем казламі адпушчэньня“.

Далей аўтар піша аб зухвальстве Саветаў з прычыны забойства Трайковіча ў савецкім пасольстве, дадае:

— „Ня можна—дадаў-бы да гэтага—забывацца таксама аб тым, што Саветы ёсьць вялікай бандыцкай арганізацыяй, якая сама паставіла сябе за межамі маральнага права, абвяшчаючы маральнасьць за буржуазны прадрассудак. Ня можна затым у гутарках ці перагаворах з Саветамі тасаваць да іх тую самую мерку, якую тасуюць да іншых дзяржаваў. „Маем права гэтых паноў — сказаў Арцыбашаў — уважаць за дзікіх зьвяроў, якіх трэба зьністожыць, але іх чынаў судзіць са становішча маральнага права не магу, як не магу з гэтага становішча судзіць тыгрыса ці зьмяю“.

„Усё на сьвеце—словы гэтага пісьменьніка—мае свае граніцы: толькі ня мае граніц подласьць чалавека“. Гэтая подласьць ёсьць асновай магутнасьці Саветаў.

Але людская подласьць ёсьць трухлявай падставай для ўраду—і пры ўсім маім пэсымізме ня веру ў даўгавечнасьць Саветаў. Што пасьля? Саўдэпія будзе ізноў Расеяй. Тыя, якіх цяпер, для дагаджэньня Саветам, выганяем, вернуцца на Бацькаўшчыну. Дык ці ляжыць ў нашым інтэрасе даводзіць да апошняй граніцы ненавісьць Расеі да нас?... Інтэрас наш кажа нам лічыцца з Расейцамі, з будучай Расеяй. Але за інтэрэсам ёсьць прычыны маральныя. Чаму Арцыбашаў, пасьля 5-ці гадовага мучэньня пад савецкай уладай, пакінуў бацькаўшчыну? Бо Расея—сказаў—сталася краем, у якім сумленыя людзі сядзяць у вастрогах, зладзеі і бандыты гаспадаруюць, прафэсыянальныя нішчыцелі-рэволюцыяністыя быццам будуюць новае жыцьцё, а ўсім кіруе „международная сволочь“, якая паставіла сабе мэтай—духова забіць Расею“. У гэтым артыкуле аўтар пр. М. Зьдзехоўскі, блізкі да цяперашняга ўраду, выказвае думкі аб згодным сужыцьці з Расейцамі (не з Саветамі) ў імя будучых добрых зносін з трэцяй Расеяй, якая мае прыйсьці на замену цяперашняга савецкага ладу. Вельмі трудна ўгадаць, якім шляхам пойдуць выпадкі ў СССР, аднак калі-б надышоў час гэтае трэцяе Расеі, дык трэба задаць сабе пытаньне, якая можа быць гэтая трэцяя Расея? Паводле думкі праф. Зьдзехоўскага, гэтая трэцяя Расея мае складацца толькі з Расейцаў, бо ўступаючыя толькі за іх, аўтар прысьвяціў артыкул „Польшча і Расея“. Дзе аўтар дзеў іншыя народы: Беларускі, Украінскі, Грузінскі і інш., частка якіх цяпер падзеляна рыскім і іншымі трактатамі, ці яны маюць быць уліты ў трэцю Расею без ніякіх засьцярог, ці будуць незалежнымі? Нічога ня маем проці абароны Расейцаў, перад рожнымі гвалтамі і бясправ'ямі, але ня можам згадзіцца на тое, што толькі адны Расейцы ёсьць у такіх страшэнных абставінах, што толькі яны адны цярпяць.

Беларусамі і Украінцамі запоўнены вастрогі па абедзьвёх баках граніцы. Гэтыя народы ня толькі ў імя маральных асноў патрабуюць зьмены палітыкі, але ў імя істнуючых законаў. Калі гаварыць аб будучай Расеі, дык ня можна забывацца аб будучай Беларусі, Украіне і інш. дзяржавах, якіх народы ўваходзілі ў склад б. імпэрыі. Разьвязка ўсходняй праблемы ня можа прайсьці міма гэтых народаў і без іх згоды, наадварот, яны адыграюць у гэтым найгалаўнейшую ролю. Толькі Польшча сваей палітыкай уціску нацыянальных меншасьцяў адыграе ў справе дзяржаўнага адраджэньня народаў б. расейскае імпэрыі зусім апошнюю незавідную роль.

А. Замежны.

Гаспадарскі аддзел.

Асушка і выраб балота.

На ўсім абшары нашае Бацькаўшчыны сустракаюцца той ці іншай вялічыні балоты, якія сягоньня вашаму селяніну роўна ніякой карысьці не даюць, апроч таго, што гэткае балота, раз яно ўваходзіць у надзел сялянскі, трэа аплачваць рознымі падаткамі. А між тым балота — гэта есьць багацтва. Досыць толькі прылажыць трохі працы і розуму, каб балота перарабіць у даходную для гаспадаркі зямлю.

Кожнае балота, каб перарабіць яго ў культурнае становішча, перш за ўсё трэба асушыць, з чаго мы ў гэтым нарысе і пачнем гутарку.

Невялікія вучасткі балота гаспадар можа асушаць сам, без спэцыялісты. За асушку-ж вялікіх плошчаў без спэцыялістага лепш ня брацца, бо пры гэтым можна дарэмна страціць грошы і працу.

Пры асушцы балота трэба зьвяртаць увагу на тое, каб балота было асушана ўмеру. Перасушаны слой зямлі траціць сваю глыбкаватасьць, дрэнна ўцягвае ў сябе вільгаць, робіцца як парашок і лёгка распыляецца ветрам.

Перасушанае балота ці сенажаць ня будзе даваць добрых ураджаяў, а направіць гэта будзе вельмі трудна. Таксама дрэнна, калі балота мала асушана. Верхні слой зямлі такога балота будзе занадта вільготны, перагніваньне торфу пойдзе павольна і расьліны будуць цярпець ад недахопу паветра. Пасьля вялікіх дажджоў на такім балоце вада стаіць доўгі час. Усё гэта можна направіць правядзеньнем дадатковых канаў, або паглыбленьнем старых.

Калі гаспадар мае невялікі вучастак балолота і рашыў яго асушаць без дапамогі спэцыялістага, перш за ўсё ён павінен ведаць, адкуль на ім бярэцца вада. Пры гэтым можа быць некалькі выпадкаў, ад якіх і залежыць спосаб асушкі.

Калі балота ляжыць на беразе рэчкі, а вада ў ёй (рэчы) стаіць высока, дык яна і падтапляе мясцовасьць. Вада ад рэчкі праходзіць у зямлю, а бывае, што і заліваe яе паверхню і ва гэтым месцы ўтвараецца балота. У такім выпадку частку вады з рэчкі трэба спусьціць, ад чаго ровень вады панізіцца і балота абсохне, для чаго часта бывае досіць толькі прачысьціць месцамі рэчышча, якое занесена ілам і хламам.

Невялікія рэчкі вельмі часта маюць зьвілістае цячэньне; у зьвілінах бывае застой вады, чым тлумачыцца забалачваньне берагоў. У такіх выпадках трэба выпраміць рэчышча, для чаго капаюць простую глыбокую канаву папярок усяго зьвілістага месца.

Калі балота ляжыць у нізіне паміж узгоркамі і тут утвараецца балота ад сьцякаючай з узгоркаў вады, дык на тым месцы, дзе пачынаецца пад'ём узгорка з нізіны, капаюць канаву. Гэту канаву вядуць навакол усяго балота і выводзяць куды-небудзь паміж узгоркамі. Для асушкі нізіны капаюць на ёй некалькі канаў, пакіроўваючы іх у адну галоўную, па якой сьцякае вада з балота.

Часьцей усяго балоты бываюць на роўных месцах, дзе зусім няма стоку для лішкі вады. Перш, чым капаць канавы на такім балоце, трэба намеціць, хоць-бы нязначныя стокі (рабіць гэта вясной калі толькі што стаяў сьнег), але на вялікіх плошчах без спэцыялістага зрабіць гэта цяжка.

Калі галоўны сток намечаны, дык па ім капаюць галоўную адводную канаву, у якую праводзяць бакавыя канавы адну ад другой сажн. на 12—15, у залежнасьці ад вільготнасьці балота. Пры капаньні канаў трэба трымацца гэткіх правіл:

1. Усе канавы не павінны мець крутых паваротаў. У такім выпадку берагі канавы размываюцца.

2. Бакавыя канавы трэба выводзіць у галоўную заўсёды наўкос. Калі-ж бакавая канава праведзена ў галоўную проста, дык галоўная канава супроць вусьця бакавой размываецца.

3. Спачатку капаецца галоўная канава, якую пачынаюць з самага нізкага месца, бо тады вада будзе сьцякаць і не перешкаджаць працы.

4. Выкінутую з канавы зямлю ня трэба складаць каля яе валам, а зараз-жа раскідаць на балоце, або засыпаць ёю блізкія ямы.

Праведзеныя канавы трэба кожны год вясною прачышчаць і глядзець, каб вада магла свабодна цячы па іх.

Балота ці сенажаць можна асушваць і „дрэнажом“. Пры гэтым у канаву кладуць зьвязанныя доўгія пучкі хворасту, ці спэцыяльныя гліняныя трубы; можна класьці дошкі, каменьні, жэрдкі і інш. і канаву засыпаюць зямлёй.

А. Б.

(Канчатак будзе).

Весткі з Краю.

Камэндант пастарунку вышэй старасты.

(В. Цяцеркі, Браслаўскі пав.).

У нашай вёсцы кожны селянін меў прыкрасьці ад паліцыі. Сколькі яна спісала пратаколаў, сколькі зьдзёрла штрафаў з нашага гаротнага селяніна! Што-ж мы вінаватыя, што мы Беларусы.

Асабліва колюць ім нашы гурткі: Інстытуту і Сялянскага Саюзу. Старостава дазваляе працаваць, вышэйшыя ўлады дазваляюць, а паліцыя ёдакая забараняе.

Прыкладам, у нас быў фэст тры дні сьв. Роха 21, 22 і 23. VIII. Наш гурток меўся праз усе дні ладзіць прадстаўленьні і лекцыі. І вось якраз усе падгатаваліся хоць часу ня было (работы палявыя), аднак падгатаваліся да спэктаклю. Дазвол ад Старостава атрымалі, ўсё ў парадку, разафішаваліся, што называецца. Гасьцей наехала надта шмат на вечарыну з усяе ваколіцы. А паліцыя да апошняга часу нічога не казала, калі-ж артысты пачалі грымавацца, раптам падыходзе камэндант і з іронічнай усьмешкай пытае: „czy będzie u was przedstawienie?“ Яму адказалі, што будзе, бо дазвол атрымалі ад Старостава, а ён зноў, як вышэй: „А я кажу, што ня будзе, пабудуйце сабе дом на полі, ці ў лесе і тады рабіце сабе прадстаўленьні, а ў вёсцы я не дазваляю, бо можаце зрабіць пажар“. А далей чаго ён забараніў, дык мы добра ведаем, бо ўбачыў, што шмат сабралася публікі і што мы маглі шмат сабраць грошы. Упярад мы нескалькі разоў рабілі вечарыны, дык тады не забараняў — пажару не баяўся, а цяпер забаяўся, бачыце зьлітаваўся над намі, а сам каб мог-бы, дык і з душой і з целам гатоў усіх нас паліць. Прасілі хоць-бы песьні дазволіў пяяць, ды і гэта забараніў, танцаваць дазволіў: „Танцуйце сабе, хоць паскручвайце лбы“.

Дык дзе-ж тут лёгіка ў ёдакага Камэнданта? Ад прадстаўленьня і ад песень можа быць пажар, а ад танцаў — не! Словам, як трэба пашкодзіць Беларусам у працы, дык тады ідуць у ход усялякія не лёгічныя загады; паліцыя самавольна распраўляецца з культурнай працай на вёсцы.

Прыяцель.

Жыцьцё вёскі.

(Пружаншчына).

Жыхар места нават ня можа ўясьніці сабе з чым часта няпрадбачана змушаны змагацца жыхар вёскі. Возьмем для прыкладу:

На жыдоўскае сьвята — прадпрыемствы жыдоўскія не працуюць — селяніну заробку няма. У нас кожны селянін мусіць мець пабочны заработак. На сваё рэлігійнае сьвята селяне таксама ня працуюць, бо нельга. Ад Бога забаронена.

Неяк нядаўна на каталіцкае сьвята, — як і кожны дзень — наехалі праваслаўныя селяне з вёсак Селецкае воласьці ў лес вясьці на станцыю дрэва — матэр'ял.

Наклалі, павязьлі, але каля станцыі спаткалі паліцыянта.

Ну, каб яны ехалі ўсе разам дык яшчэ ня так-та і ўступілі-б яму, але ехалі па аднаму і кожны мусеў скідаць з воза дрэва, і на другі ўжо дзень ехаць ізноў за 10 вёрст, давозіць яго да станцыі.

Пры гэтым спатканьні з паліцыянтам даходзіла ў адважнейшых сялян амаль-што не да мардабойства, але... дзе сіла там праўда, — а сіла там дзе аружжа.

Полымя.

Беларускі Календар

(СЬЦЕННЫ - АДРЫЎНЫ)

НА 1928 ГОД.

ГРАМАДЗЯНЕ!

Падгатаўляецца да друку Беларускі Календар (сьценны-адрыўны) на 1928 год: У календары пажадана зьмясьціць, апрача іншага матэрыялу, беларускія жарты, прыказкі, народныя песьні, загадкі і інш.

Ветліва просім усіх грамадзян, што маюць да календара выш паданыя матэрыялы, а не друкаваныя ў газэтах, неадкладна прысылаць іх у рэдакцыю календара на адрэс: **Wilno, Завальная 7, Беларускую Кнігарню „Погоня“.** Тот чыя матэрыялы будуць зьмешчаны на старонках календара, атрымае за поўцаны Беларускі Календар на 1928 год.

Рэдакцыя календара
Т-ва „Пагоня“.

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.